

België | Energieprofiel, maart 2024

Trends en beleid op het vlak van energie-efficiëntie

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel
Ondernemingsnummer: 0314.595.348

-   0800 120 33 (gratis nummer)
-   facebook.com/FODEconomie
-   [@FODEconomie](https://twitter.com/FODEconomie)
-   linkedin.com/company/fod-economie (tweetalige pagina)
-   instagram.com/fodeconomie
-   youtube.com/user/FODEconomie
-   <https://economie.fgov.be>

Verantwoordelijke uitgever:
Séverine Waterbley
Voorzitter van het Directiecomité
Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel

Internetversie

Het project ODYSSEE-MURE is medegefinancierd door de Europese Unie.

De hier geuite ideeën en meningen komen echter uitsluitend voor rekening van de auteur(s) en geven niet noodzakelijk die van de Europese Unie of van CINEA weer. Noch de Europese Unie, noch de verlenende instantie kunnen aansprakelijk worden gesteld voor de hierin opgenomen informatie of voor elk gebruik dat hiervan kan worden gemaakt.

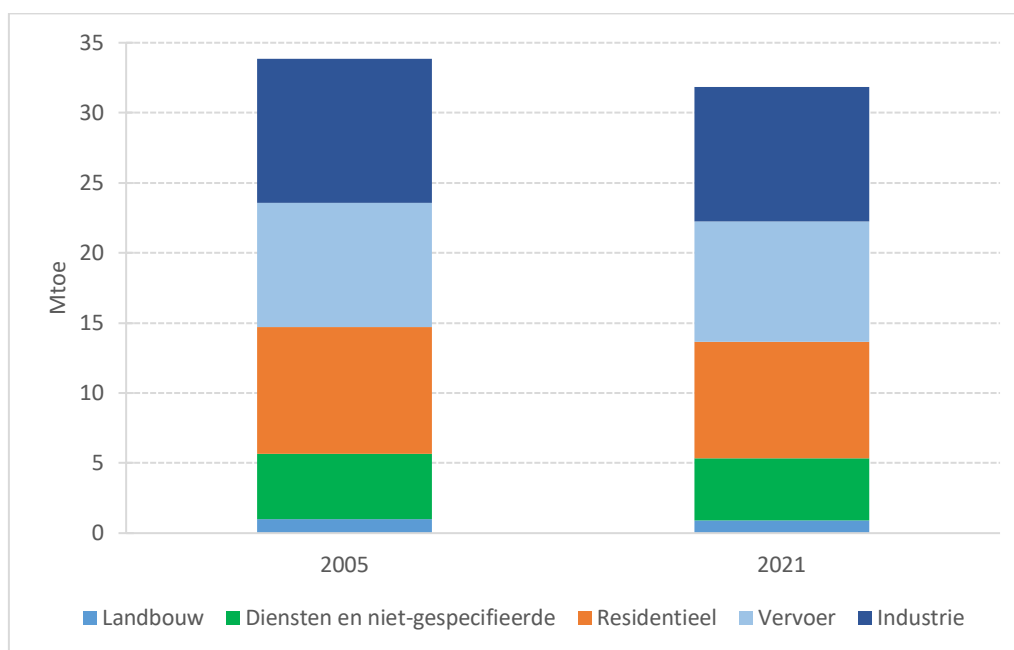
**Medegefinancierd door
de Europese Unie**

1. Overzicht

Vanwege problemen met de gegevenskwaliteit worden er vergelijkingen gemaakt met gegevens uit 2005 in plaats van gegevens uit 2000.

In 2021 bedroeg het finale energieverbruik in België 32,2 Mtoe, d.i. 4,9% lager dan in 2005 (33,9 Mtoe). De industrie, de grootste verbruikssector in België, en de residentiële sector kenden sinds 2005 een daling van respectievelijk 0,4 en 1,0 procentpunt in het totale finale energieverbruik, tot 29,9% en 25,8% in 2021. In dezelfde periode steeg het aandeel van de transportsector in het totale Belgische finale energieverbruik met 0,7 procentpunt tot 26,7% en de dienstensector handhaafde zijn aandeel op 13,8%.

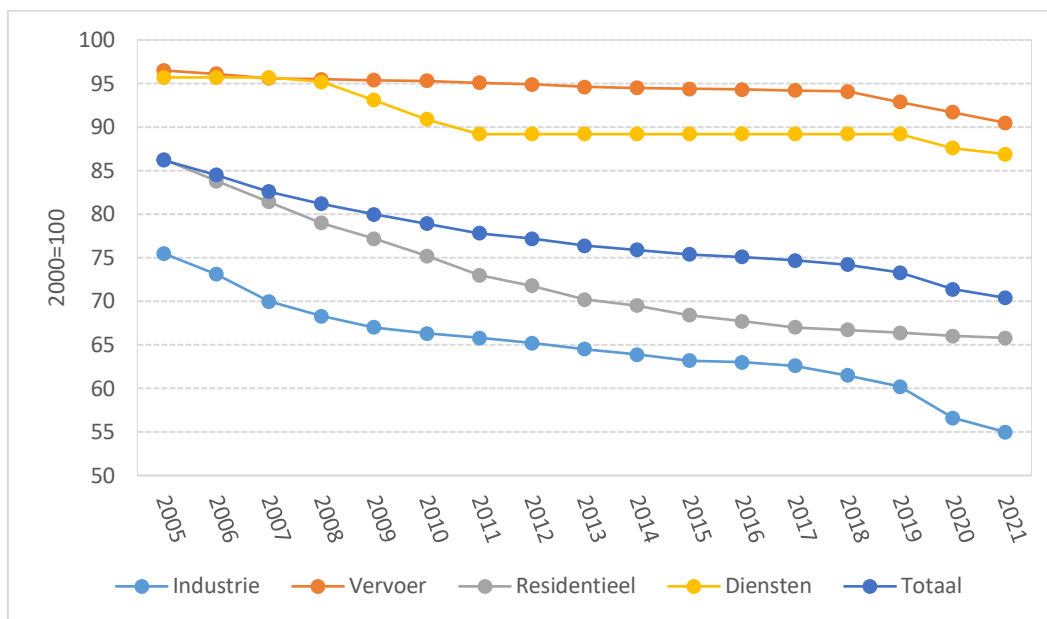
Figuur 1: Finaal energieverbruik per sector

Bron: ODYSSEE

De energie-efficiëntie voor eindverbruikers is tussen 2005 en 2021 met gemiddeld 1,3 % per jaar verbeterd, of met 18,3 % over de periode. Deze verbetering was vooral te danken aan de industriële sector (27,1% over de periode) en de residentiële sector (23,7% over de periode). Wat het vervoer betreft, is de energie-efficiëntie gestaag verbeterd, met een gemiddelde van 0,4% per jaar sinds 2005.

Figuur 2: Technische energie-efficiëntie-index

Bron: ODYSSEE

België is een federale staat, waarin energie-efficiëntie een bevoegdheid is van de drie gewesten (Vlaanderen, Wallonië en Brussel-Hoofdstad), met ondersteunende maatregelen van de federale overheid. In het kader van artikel 4 van de herziene richtlijn energie-efficiëntie (EED) (herschikking) (richtlijn (EU) 2023/1791) heeft België een indicatief energie-efficiëntiestreefcijfer vastgesteld: een primair energieverbruik van 36,5 Mtoe in 2030, wat overeenkomt met een finaal energieverbruik van 29,9 Mtoe.

Disclaimer: de onderstaande maatregelen worden momenteel herzien en zullen zo snel mogelijk worden bijgewerkt.

Tabel 1: Voorbeeld van transversale maatregelen

Maatregelen	NECP-maatregelen	Beschrijving	Verwachte besparingen, effectenbeoordeling	Meer informatie
EU-gerelateerd: Richtlijn energie-efficiëntie (EED) - Richtlijn 2012/27/EU - Federale overheid - Aanbestedingsregels voor de 'centrale administraties'	Nee	Voor energie gerelateerde producten, kantoorapparatuur en banden mogen de centrale autoriteiten alleen producten kopen die voldoen aan hoge energie-efficiëntiecriteria. Bij openbare aanbestedingen eisen de centrale overheden ook dat dienstverleners alleen producten kopen die aan dezelfde energie-efficiëntiecriteria voldoen. Centrale		Energy Efficiency Policies & Measures Database, Graph and Summary Table (odyssee-mure.eu)

		overheden mogen alleen gebouwen aankopen die voldoen aan de minimale energieprestatiecriteria die van toepassing zijn op nieuwbouw of renovatie.		
--	--	--	--	--

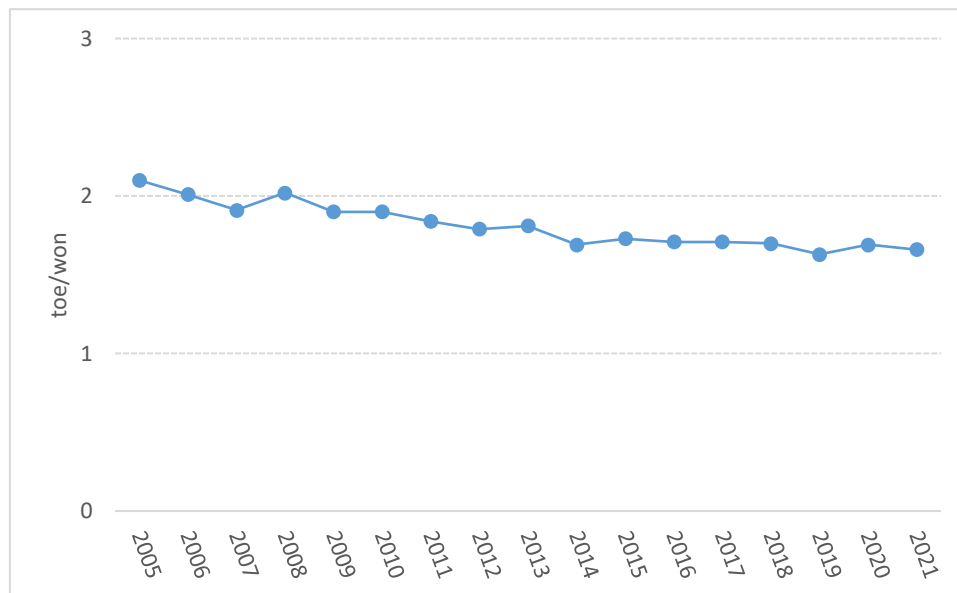
Bron: MURE

2. Gebouwen

In 2021 bedroeg het gemiddelde verbruik per woning (met klimaatcorrecties) 19,3 MWh (1,7 toe). Dit is een daling van 20,9% ten opzichte van 2005, toen het gemiddelde verbruik per woning 24,4 MWh (2,1 toe) bedroeg, een verbetering van gemiddeld 0,3 MWh per jaar. De stijging in 2020 is ten minste gedeeltelijk toe te schrijven aan de lockdowns tijdens de COVID-19 pandemie.

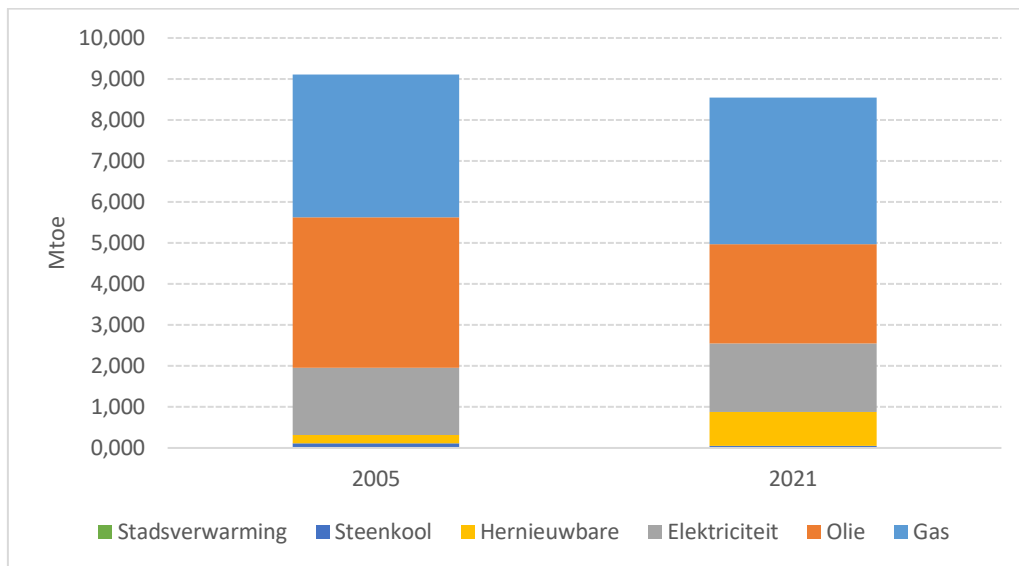
Het totale residentiële energieverbruik is tussen 2005 en 2021 met 6,2% gedaald (gemiddeld 0,4% per jaar), ondanks een toename van het aantal huishoudens en woningen. De daling betreft voornamelijk fossiele brandstoffen (olie en kolen), terwijl het verbruik van hernieuwbare energiebronnen met meer dan 300% toenam.

Figuur 3: Energieverbruik per woning

Bron: ODYSSEE

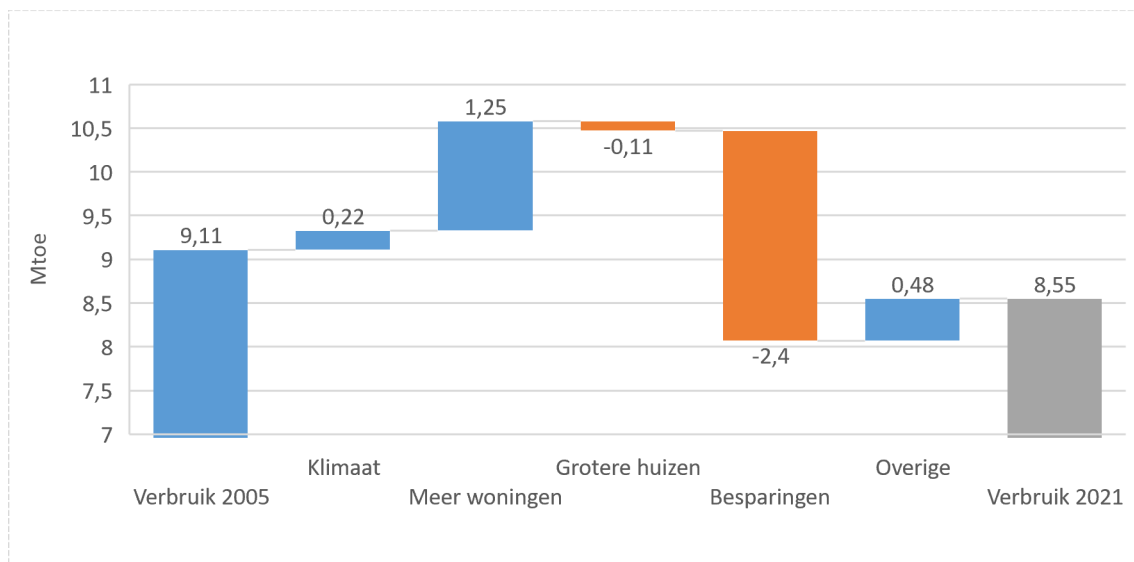
Figuur 4: Energiemix van huishoudens

Bron: ODYSSEE

Wereldwijd lag het finale energieverbruik van residentiële woningen in 2021 0,6 Mtoe (6,6 TWh) lager dan in 2005. Twee belangrijke factoren hebben bijgedragen tot verhoogd energieverbruik in de loop van de periode: meer woningen (1,3 Mtoe) en "overige" (0,5 Mtoe). Deze laatste rubriek kan verschillende oorzaken omvatten, zoals het feit dat er meer apparaten per woning zijn of dat gewoonten zijn veranderd (bijvoorbeeld intensiever gebruik van sommige apparaten). Energiebesparingen (-2,4 Mtoe) compenseerden echter ruimschoots het effect van de oorzaken van de consumptiegroei en verklaren de waargenomen daling van het wereldwijde energieverbruik.

Figuur 5: Belangrijkste oorzaken van de variatie in het energieverbruik van huishoudens

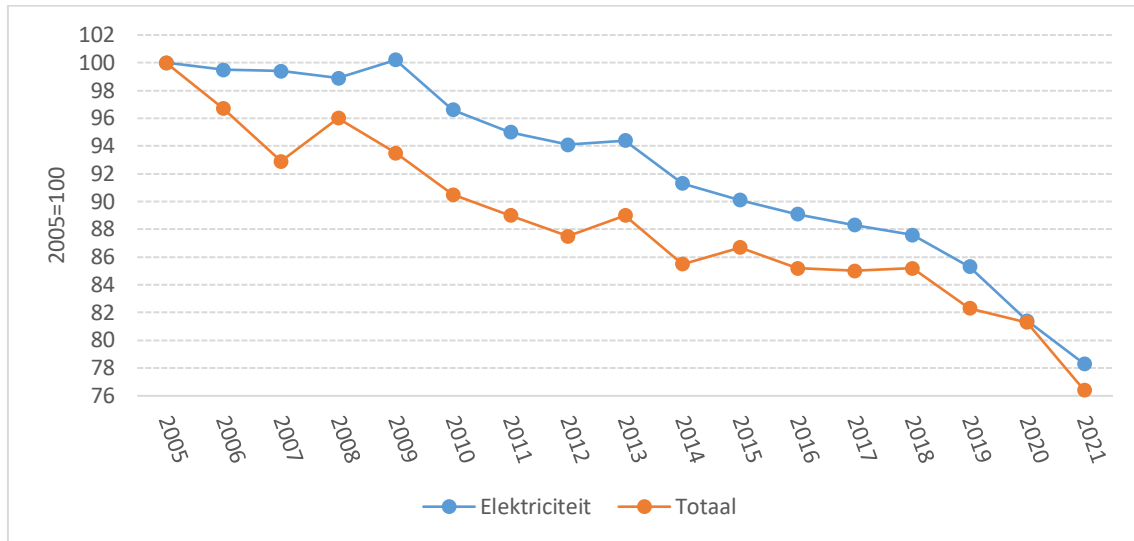

Bron: ODYSSEE

Terwijl het energieverbruik per werknemer in de dienstensector sinds 2005 met 23,6% is gedaald (waarschijnlijk als gevolg van een daling van het verbruik voor ruimteverwarming), bleef het elektriciteitsverbruik tot 2009 vrij stabiel, alvorens langzaam te dalen tot 2019 en daarna scherper te dalen. Dit kan worden verklaard door de toename van IT en elektrische apparaten in kantoren, die uiteindelijk een verzadigingspunt bereikte en vervolgens werd gecompenseerd door een verhoogde efficiëntie. De lockdowns tijdens de COVID-19 pandemie en de daaropvolgende

veralgemening van telewerk hebben waarschijnlijk bijgedragen tot een vermindering van beide verbruiken vanaf 2020.

Figuur 6: Energie- en elektriciteitsverbruik per werknemer (normaal klimaat)

Bron: ODYSSEE

De gewesten hebben, elk voor hun eigen grondgebied, voornamelijk de EU-richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen (EPB) geïmplementeerd en verdere energie-efficiëntie bevordert via subsidies, auditschema's, bewustmaking, enz. In Brussel werden bijzondere inspanningen geleverd om modelgebouwen te ontwikkelen met een vrijwel nul verbruik en een hoge milieustandaard.

Disclaimer: de onderstaande maatregelen worden momenteel herzien en zullen zo snel mogelijk worden bijgewerkt.

Tabel 2: Voorbeelden van beleidslijnen en geïmplementeerde maatregelen in de bouwsector

Maatregelen	NECP-maatregelen	Beschrijving	Verwachte besparingen, effectenbeoordeling	Meer informatie
Wallonië - Financiële stimulansen voor REG-investeringen in gebouwen	Ja	Subsidies voor huishoudens, omvattende energie-audits, dakisolatie, muurisolatie, vloerisolatie en verwarmingssystemen (gascondensatieketels, warmtepompen, biomassaketels en zonneboilers)	2020: 14 PJ	Energy Efficiency Policies & Measures Database, Graph and Summary Table (odyssee-mure.eu)
EU-gerelateerd: Energieprestatie van gebouwen (Richtlijn 2002/91/EG) - Vlaanderen - Isolatie- en	Ja	Isolatie-, energieprestatie- en binnenklimaatseisen ingevoerd in het kader van de EPB-richtlijn (EPBD)	2020: 16 PJ	Energy Efficiency Policies & Measures Database, Graph and Summary Table (odyssee-mure.eu)

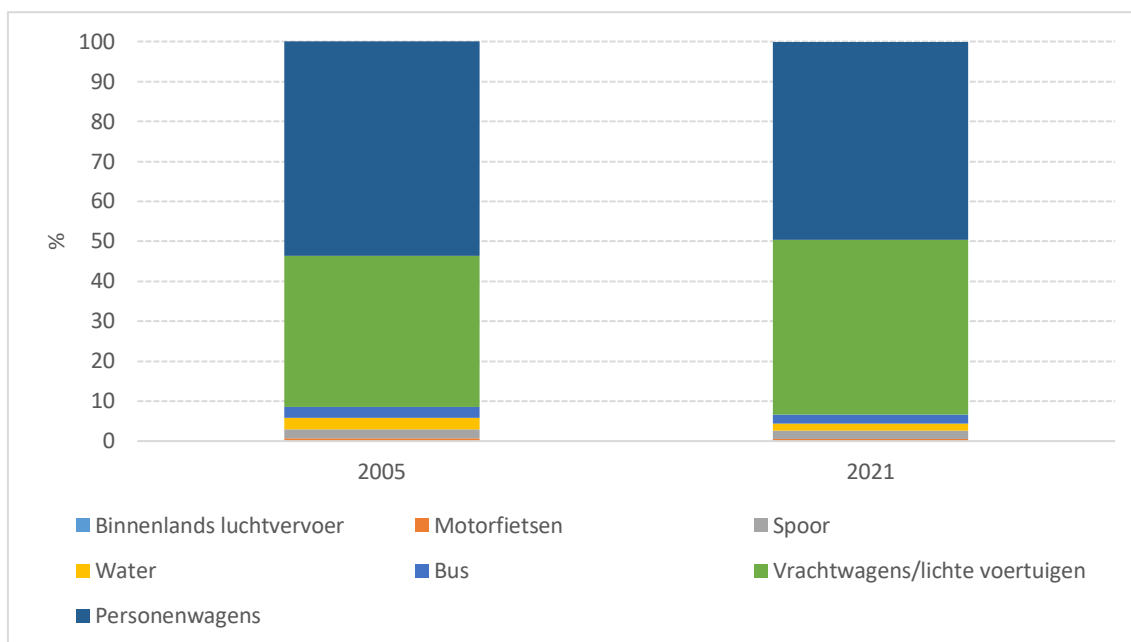
energieprestatieverbetering voor residentiële gebouwen				
Brussel - Modelgebouwen ontwikkelen en promoten - BATEX (met vrijwel nul verbruik en van hoge milieukwaliteit) in de tertiaire sector	Ja	Financiële steun, technische bijstand en publieke zichtbaarheid voor modelbouwproject en op het gebied van energie- en milieuprestaties, om de technische en economische haalbaarheid ervan aan te tonen		Energy Efficiency Policies & Measures Database, Graph and Summary Table (odyssee-mure.eu)

Bron: MURE

3. Vervoer

In België blijft het wegvervoer de belangrijkste drijfveer van het energieverbruik in het binnenlands vervoer. Personenwagens vertegenwoordigden in 2021 49,5% van het totale verbruik in de sector, terwijl vrachtwagens en lichte voertuigen 43,8% vertegenwoordigden (tegenover respectievelijk 54,6% en 36,7% in 2005). In dezelfde periode was er een lichte daling van het aandeel bussen (-0,5%), vervoer per spoor (-0,2%) en vervoer via waterwegen (-1,2%).

Figuur 7: Energieverbruik binnenlands vervoer per vervoerswijze

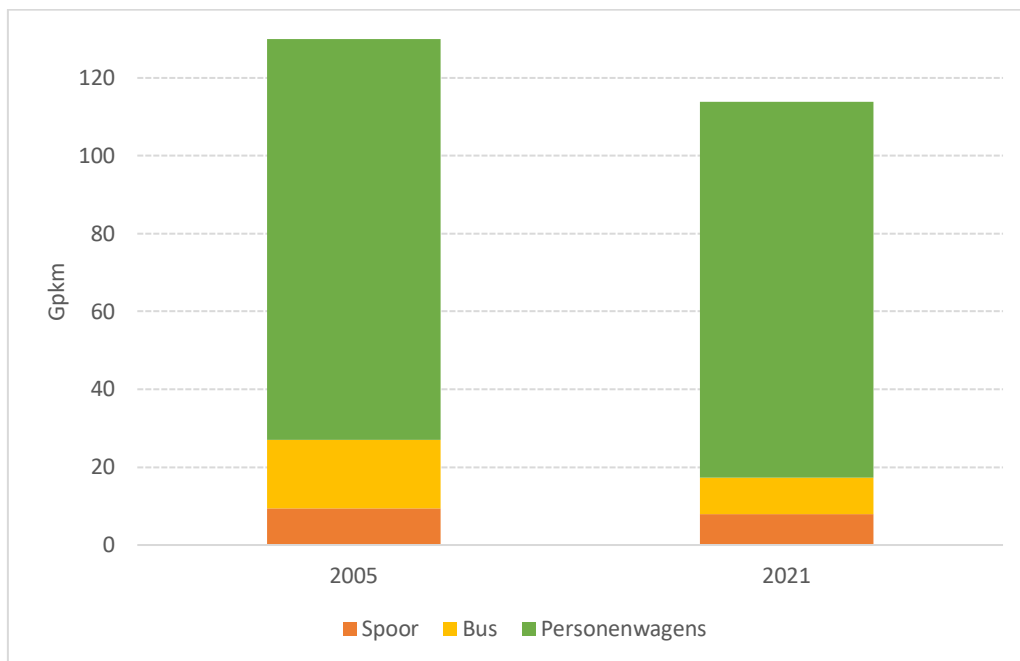
Bron: ODYSSEE

Voorals gevolg van de lockdowns tijdens de COVID-19 pandemie is het passagiersverkeer tussen 2005 en 2021 met 12,2% gedaald. Deze daling deed zich vooral voor in het busverkeer (-47,0%), waarvan het aandeel in het totale passagiersvervoer daalde van 13,5% naar 8,1%. Ook het autoverkeer daalde (-5,9%), maar het aandeel ervan nam toe (84,9% in 2021 tegenover 79,2% in 2005). Het treinverkeer daalde (-15,7%), evenals het aandeel ervan (7,0% in 2021 vs. 7,3% in 2005). Tussen 2005 en 2019 steeg het totale passagiersverkeer met gemiddeld 0,2% per jaar (2,8%

over de periode). Het trein- en autoverkeer was met respectievelijk 30,5% en 4,5% toegenomen, terwijl het busverkeer met 21,9% was afgenomen.

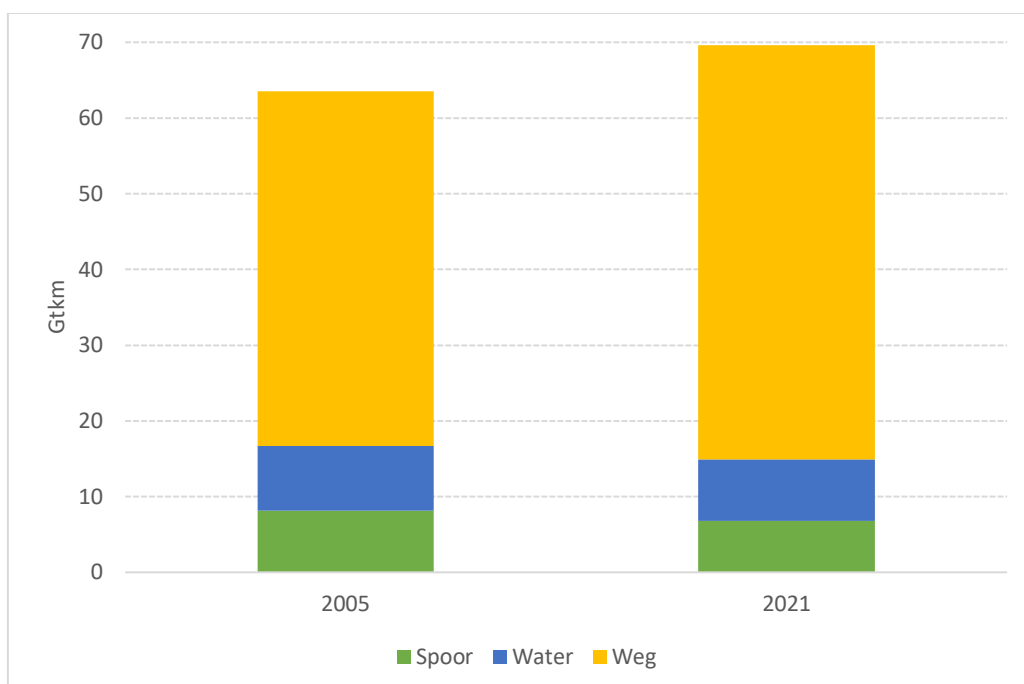
Figuur 8: Modale splitsing van het binnenlands passagiersvervoer

Bron: ODYSSEE

Het vrachtvervoer is tussen 2005 en 2021 aanzienlijk toegenomen (gemiddeld 0,6% per jaar of 9,8% over de periode). Deze stijging deed zich vooral voor in het wegvervoer (17,1%), terwijl het spoorvervoer in dezelfde periode daalde (-16,7%).

Figuur 9: Modale splitsing van het binnenlands goederenvervoer

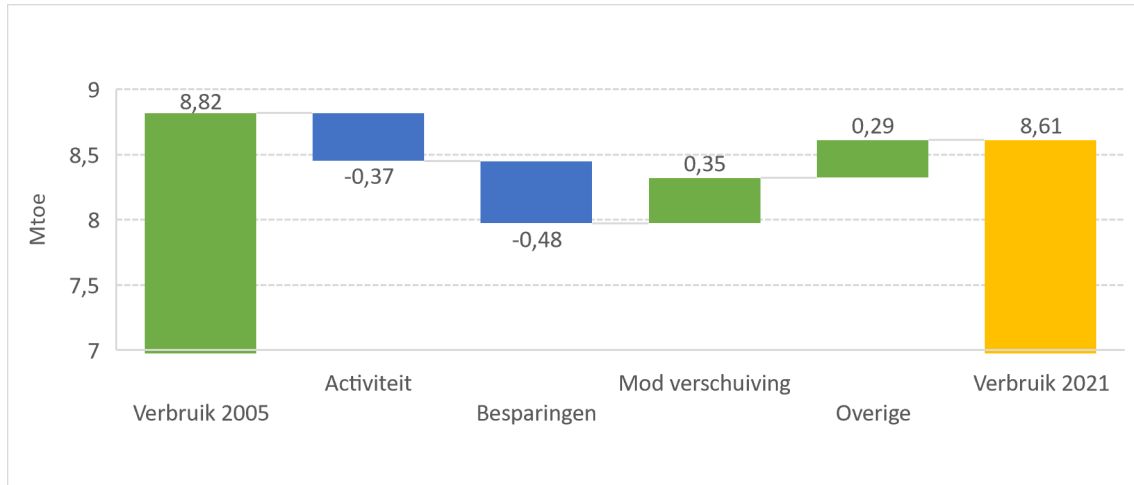

Bron: ODYSSEE

Tussen 2005 en 2021 compenseerden energiebesparingen (-0,5 Mtoe) en de daling van de activiteit (-0,4 Mtoe) als gevolg van de COVID-19 pandemie nauwelijks de stijging van het verbruik

veroorzaakt door een modale verschuiving (0,4 Mtoe) en andere factoren (0,3 Mtoe), zoals een daling van de laadfactoren voor het goederenvervoer. De modale verschuiving is veel groter dan voorheen (0,2 Mtoe tussen 2005 en 2019 of 0,1 Mtoe tussen 2005 en 2018).

Figuur 10: Belangrijkste oorzaken van de variatie in het energieverbruik bij vervoer

Bron: ODYSSEE

Elk van de drie gewesten heeft een verscheidenheid aan maatregelen geïmplementeerd, waaronder mobiliteit, infrastructuur, bevordering van modale verschuivingen en alternatieve voertuigen, evenals het eenheidsverbruik per voertuig.

Disclaimer: de onderstaande maatregelen worden momenteel herzien en zullen zo snel mogelijk worden bijgewerkt.

Tabel 3: Voorbeelden van beleidslijnen en geïmplementeerde maatregelen in de transportsector

Maatregelen	NECP-maatregelen	Beschrijving	Verwachte besparingen, effectenbeoordeling	Meer informatie
Vlaanderen - Maatregelen ter verbetering van de mobiliteitsbehoeften en de milieuprestaties van het vervoer	Ja	Deze maatregel omvat: - het Mobiliteitsplan Vlaanderen (gericht op mobiliteit en verbetering van de milieuprestaties van het wagenpark); - het Clean Power for Transport Plan (gericht op het verlagen van de kosten van schone auto's, het ontwikkelen van de oplaadinfrastructuur voor elektrische voertuigen en communicatie).	2020: 20 PJ	Energy Efficiency Policies & Measures Database, Graph and Summary Table (odyssee-mure.eu)

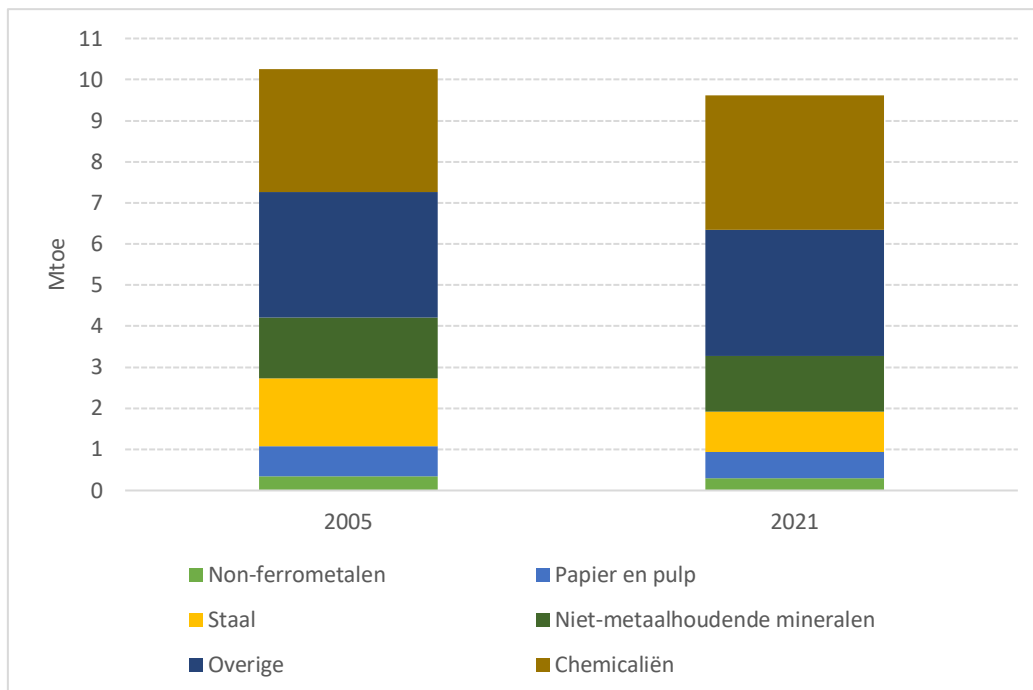
Wallonië - Financiële stimulansen of financiering voor vervoer	Ja	Subsidies in de vervoerssector (water, weg, spoor) voor investeringen in rationeel energiegebruik in het vervoer, zowel personen- als goederenvervoer.	2020: 2 PJ	Energy Efficiency Policies & Measures Database, Graph and Summary Table (odyssee-mure.eu)
Brussel - Maatregelen in de vervoerssector (IRIS II-mobiliteitsplan, COBRACE-code, enz.)	Ja	Brussel - Maatregelen in de vervoerssector (IRIS II-mobiliteitsplan, COBRACE-code, enz.)		Energy Efficiency Policies & Measures Database, Graph and Summary Table (odyssee-mure.eu)

Bron: MURE

4. Industrie

Het energieverbruik van de industrie is tussen 2005 en 2021 met 6,2% gedaald tot 9,7 Mtoe. In 2021 waren de belangrijkste verbruikssectoren chemicaliën (33,9%), niet-metaalhoudende mineralen (14,1%) en staal (10,2%). De evolutie van het verbruik in deze sectoren is echter drastisch verschillend, met respectievelijk + 9,1%, - 9,0% en - 39,9% ten opzichte van 2005.

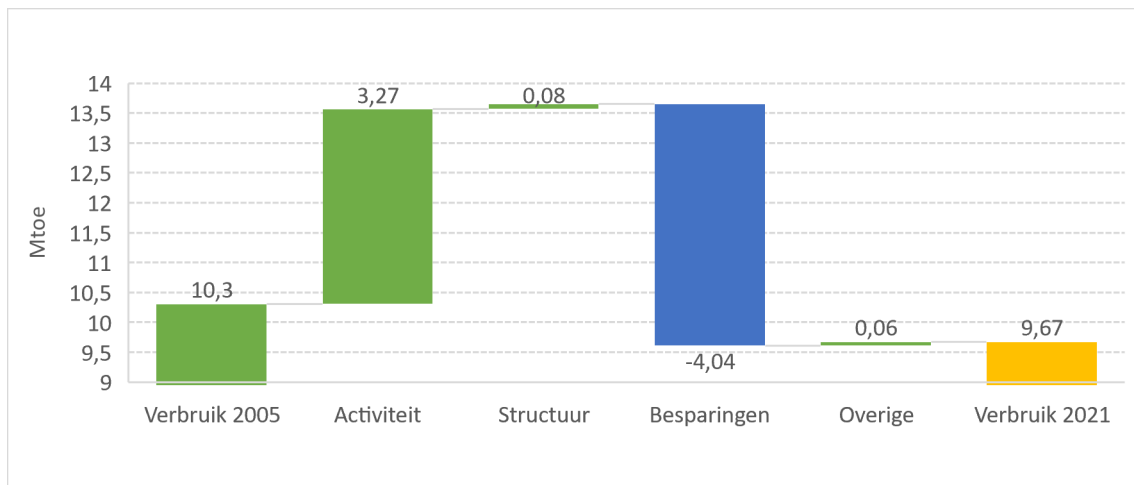
Figuur 11: Finaal energieverbruik van de industrie per bedrijfstak

Bron: ODYSSEE

Ondanks de economische crisis van 2007 en de COVID-19 pandemie is de industriële activiteit in België sinds 2005 over het algemeen gestegen. Het energieverbruik daalde vanaf 2002, maar steeg in 2010 weer en bleef daarna relatief stabiel. Tussen 2005 en 2021 compenseerden de energiebesparingen (-4,0 Mtoe) ruimschoots de stijging van alle andere oorzaken van de variatie in het energieverbruik, en vooral in de activiteit (3,3 Mtoe). Zoals te zien is in figuur 2, zijn de verbeteringen van de energie-efficiëntie in de industriële sector vanaf 2019 versneld.

Figuur 12: Belangrijkste oorzaken van de variatie in het energieverbruik in de industrie

Bron: ODYSSEE

In België is het energie-efficiëntiebeleid in de industrie gericht op vrijwillige overeenkomsten tussen de gewestelijke overheden (van Vlaanderen en Wallonië) en de industrie. De manieren om de doelstellingen vast te stellen en de resultaten te monitoren, verschillen van gewest tot gewest en zijn in de loop van de tijd veranderd.

Disclaimer: de onderstaande maatregelen worden momenteel herzien en zullen zo snel mogelijk worden bijgewerkt.

Tabel 4: Voorbeelden van beleidslijnen en geïmplementeerde maatregelen in de industrie

Maatregelen	NECP-maatregelen	Beschrijving	Verwachte besparingen, effectenbeoordeling	Meer informatie
Vlaanderen - Convenanten in de energie-intensieve industrie	Ja	Convenanten met de industrie betreffende energie-efficiëntie, die momenteel de periode 2015-2020 bestrijken. Deelnemende ondernemingen verbinden er toe om een energieplan op te maken en alle daarin vervatte kosteneffectieve energie-efficiëntiemaatregelen te implementeren. In ruil hiervoor worden zij niet onderworpen aan andere beleidsmaatregelen die verder gaan dan de verplichtingen van de EU.	2020: 45 PJ	Energy Efficiency Policies & Measures Database, Graph and Summary Table (odyssee-mure.eu)

Wallonië - Convenanten in de industrie	Ja	Convenanten met de industrie betreffende energie-efficiëntie, die momenteel de periode 2014-2020 bestrijken. Deelnemende ondernemingen verbinden zich ertoe om alle kosteneffectieve maatregelen inzake energie-efficiëntie en CO ₂ -emissiereductie te implementeren. In ruil hiervoor worden zij niet onderworpen aan andere beleidsmaatregelen die verder gaan dan de verplichtingen van de EU.	2020: 18 PJ	Energy Efficiency Policies & Measures Database, Graph and Summary Table (odyssee-mure.eu)
--	----	---	-------------	---

Bron: MURE

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50

1210 Brussel

Ondernemingsnummer: 0314.595.348

economie.fgov.be